

NOKUTs tilsynsrapporter

Demensomsorg

AOF Hordaland – Sogn og Fjordane

Februar 2016

NOKUT

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved fagskolene. Dette gjør vi blant annet ved å godkjenne nye fagskoletilbud. Fagskoleutdanning er en yrkesrettet utdanning på et halvt til to år, som bygger på videregående skole eller tilsvarende realkompetanse. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være godkjent av NOKUT. Alle fagskoletilbud må tilfredsstillе nasjonale kvalitetsstandarder. NOKUT godkjenner også institusjonenes interne system for kvalitetssikring.

Tilbyder/Utdanningssted:	AOF Hordaland – Sogn og Fjordane
Utdanningstilbudets navn:	Demensomsorg
Nivå/fagskolepoeng:	30
Undervisningsform:	Stedbasert
Sakkyndige:	Siri Homelien og Marta Grongstad
Dato for vedtak:	1. februar 2016
NOKUTs saksnummer	15/593 og 16/00104

Forord

Fagskoleutdanning er yrkesrettet utdanning som bygger på fullført videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. Fagskoleutdanning har et omfang på minst et halvt år og maksimalt to år som heltidsutdanning. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være godkjent av NOKUT.

Vurderingsprosessen starter med at en tilbyder søker NOKUT om godkjenning av et utdanningstilbud. Søknaden blir først gjenstand for en innledende vurdering, for å avklare om forutsetningene er til stede for videre behandling jevnfør fagskoletilsynsforskriften § 3-1. I den innledende vurderingen ser NOKUT blant annet på om styringsordning og reglement er tilpasset utdanningstilbudet og om tilbyder har et tilfredsstillende system for kvalitetssikring.

Søknader som tilfredsstillende forutsetningene for behandling blir videre vurdert av eksterne, uavhengige sakkyndige oppnevnt av NOKUT. De sakkyndige vurderer søknaden opp mot de faglige kravene i fagskoletilsynsforskriften §§ 3-2 – 3-8.

Til den sakkyndige vurderingen har NOKUT oppnevnt:

- Siri Homelien
- Marta Grongstad

Når de sakkyndige har funnet at ett eller flere av de faglige kriteriene ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte, sendes et utkast til tilsynsrapport (kapittel 3 i denne rapporten) til tilbyder for kommentarer. Tilbydere kan da påpeke mangler eller misforståelser i de sakkyndiges innstilling. NOKUT tillater i tillegg mindre justeringer. De sakkyndige vurderer tilbakemeldingen fra tilbyder, før NOKUT konkluderer og fatter endelig vedtak.

I denne rapporten er alle vurderingene som danner grunnlag for godkjenningen samlet. Tilbyder plikter å gjennomføre utdanningstilbudet slik det fremgår av denne rapporten og søknaden som ligger til grunn. Studenter kan lese rapporten for å få inntrykk av hvilken utdanningskvalitet de kan forvente. Yrkeslivet og andre samfunnsgrupper kan også orientere seg om den sluttkompetansen studentene sitter igjen med, og innholdet i utdanningen.

NOKUT, 1. februar 2016

Terje Mørland
direktør

Innhold

1	Informasjon om søkeren	1
1.1	Informasjon om tilbyder og utdanningen	1
2	Innledende vurdering	1
2.1	Oppsummering	1
2.2	Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1).....	2
2.3	Konklusjon etter innledende vurdering	3
3	Sakkyndig vurdering av utdanningen	3
3.1	Oppsummering	3
3.2	Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1).....	4
3.3	Læringsutbytte (§ 3-2)	7
3.4	Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3).....	9
3.5	Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4).....	13
3.6	Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5).....	15
3.7	Eksamen og sensur (§ 3-6)	19
3.8	Infrastruktur (§ 3-7)	20
3.9	Konklusjon etter sakkyndig vurdering	21
4	Tilsvarsrunde	23
4.1	Søkerens tilbakemelding.....	23
4.2	Sakkyndig tilleggsvurdering.....	26
4.3	Endelig konklusjon fra sakkyndig komité	27
5	Vedtak	27
6	Dokumentasjon	27
	Vedlegg 1:.....	28

1 Informasjon om søkeren

1.1 Informasjon om tilbyder og utdanningen

AOF Hordaland - Sogn og Fjordane søkte NOKUT 14. september 2015 om godkjenning av *demensomsorg* som fagskoleutdanning. Utdanningen er på 30 fagskolepoeng som gis på deltid over ett år. Undervisningen vil gis ved studiested Bergen, og det er søkt godkjenning for inntil 25 studenter.

Søker har allerede tre godkjente fagskoleutdanninger:

- Kontor, salg- og serviceledelse
- Miljøarbeid i tjenester for mennesker med utviklingshemming
- Psykisk helsearbeid

NOKUT har gjennomgått søkers hjemmesider, www.hordaland.aof.no. Tilbyder gir informasjon om utdanningen som de har søkt godkjenning for på hjemmesidene. Informasjonen er i samsvar med søknadens innhold og godkjenningsstatus i NOKUT. Det som står på hjemmesidene om tidligere godkjente utdanninger og opptakskrav til utdanningene stemmer overens med informasjonen NOKUT har. Hjemmesidene inneholder ikke informasjon som kan føre til misforståelse om bruk av fagskolebegrepet.

2 Innledende vurdering

Teksten i dette kapittelet er NOKUTs administrative vurdering av de grunnleggende forutsetningene som må være oppfylt for kunne tilby fagskoleutdanning. Noen av kravene vurderes både av NOKUTs administrasjon, og den sakkyndige komiteen. Der det forekommer «vi» i kapittel 2, er det et uttrykk for NOKUTs administrasjon. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

Vi gjør oppmerksom på at vurderingen av tidligere godkjente kvalitetssikringssystem, styringsordninger og reglement vil være begrenset. NOKUT kan derfor senere påpeke feil og mangler dersom vi ved et fremtidig gjennomsyn avdekker det, selv om vi i denne søknadsrunden skulle finne at kvalitetssikringssystem, styringsordninger og/eller reglement tilfredsstillt kravene.

2.1 Oppsummering

De grunnleggende forutsetningene for å tilby fagskoleutdanning er oppfylt.

2.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

2.2.1 Krav i fagskoleloven med forskrifter

- (1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav:
- a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.
  - b) System for kvalitetssikring
  - c) Organisasjon og ledelse. Det er tilbyders styre som er ansvarlig for utdanningen.
  - d) Studentenes læringsmiljø og rettigheter.
  - e) Vitnemål.
  - f) Reglement. Reglementet skal fastsette studentenes rettigheter og plikter, og være utformet slik at det sikrer lik og upartisk behandling.
  - g) Klageinstans. Styret selv fastsetter regler for klagebehandling. Minst én student skal være medlem i klageinstansen.

Vurdering

Grunnlag for opptak

Grunnlag for opptak og vurdering av realkompetanse er beskrevet reglementet og er i henhold til gjeldende lov- og regelverk. Forhold rundt opptak er også beskrevet i søknaden.

System for kvalitetssikring

Tilbyders kvalitetssikringssystem ble godkjent av NOKUT i vedtak av 5. mars 2010, jf. sak 09/272-13. I forbindelse med søknad om godkjenning av ny fagskoleutdanning høsten 2013 påpekte NOKUT svakheter i tilbyders system for kvalitetssikring, jf. sak 13/655. I forbindelse med søknad om godkjenning av ny fagskoleutdanning høsten 2014 vurderte vi at svakheterne var opprettet, men opprettholdt en anbefaling om å tydeliggjøre på hvilken måte studentgruppens nivå og bakgrunn er en indikasjon på utdanningskvalitet, jf. Sak 14/511. Dette er ikke gjort. Vi mener fortsatt tilbyder bør tydeliggjøre dette.

Organisasjon og ledelse

NOKUT har tidligere funnet styringsordningen tilfredsstillende, jf. NOKUTs sak 14/511-12.

Studentenes læringsmiljø og rettigheter

Søknaden dokumenterer på en tilfredsstillende måte hvem som har ansvar for de oppgaver som er beskrevet i fagskoleloven § 4, og som påvirker studentenes rettigheter. Det kommer tydelig frem at styret har det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø.

Vitnemål

Tilbyders mal for vitnemål inneholder all nødvendig informasjon. Vitnemålet tilfredsstiller kravene i fagskoleloven med forskrifter.

Reglement

NOKUT har tidligere funnet reglementet tilfredsstillende, jf. NOKUTs sak 14/511-12.

Klageinstans

I fagskoletilsynsforskriften stilles det krav om at det skal være en studentrepresentant med personlig vara i klageinstansen. Det fremgår både av styrevedtektene samt i reglementet og søknadene at styret

oppnevner klagenemnd. Klagenemndas sammensetning, og student- og ansattrepresentantenes rettigheter er også tilfredsstillende beskrevet. Kravet er tilfredsstillende oppfylt.

Konklusjon

Ja, kravene er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør tydeliggjøre på hvilken måte studentgruppens nivå og bakgrunn er en indikasjon på utdanningskvalitet

2.3 Konklusjon etter innledende vurdering

Søknaden går videre til sakkyndig vurdering.

Tilbyder bør tydeliggjøre på hvilken måte studentgruppens nivå og bakgrunn er en indikasjon på utdanningskvalitet

3 Sakkyndig vurdering av utdanningen

Teksten i dette kapittelet er de sakkyndiges vurdering. Der det forekommer «vi», er det et uttrykk for de sakkyndige. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

3.1 Oppsummering

Andelen personer med demens vil sannsynligvis bli fordoblet i løpet av de neste 30 år, og vil være en av de største omsorgsutfordringene vi står overfor som følge av økt levealder og endret alderssammensetning i befolkningen. Begrenset tilgang på kvalifisert personell er en av mange utfordringer i dagens helse- og oppvekstsektor. Demenssykdommen gjør personer avhengig av andre, og sykdommen krever god kompetanse hos omsorgspersonene. Fagskoleutdanning innen demensomsorgen kan høyne den yrkesetiske standarden og være et initiativ til å planlegge, organisere og iverksette tiltak i samarbeid med tjenesteyter, brukere og pårørende på lokalt plan.

Det stilles krav til utdanninger for helse- og oppvekstpersonell for at studenten skal kunne tilegne seg kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse innenfor demensomsorgen som har relevans for bruker, kollegaer, pårørende, egenutvikling og for samfunnet. Ikke minst blir fokuset på samspill og samhandling mellom tjenesteyter, bruker, pårørende og det tverrfaglige miljøet sentral i denne fagskoleutdanningen.

Som en generell betraktning mener vi at studiet er noe ambisiøst. Dette er et studie på 30 fagskolepoeng som langt på vei omfatter mange av de samme emner som et fagskoletilbud innen demens på 60 fagskolepoeng innehar. Vi ber tilbyder om å sikre at studiets innhold og læringsutbytte er i tråd med studiets omfang i fagskolepoeng og tid.

Studieplanen har en del mangler, spesielt knyttet til innhold og sammenhengen mellom overordnede læringsutbyttebeskrivelser, emner og læringsutbyttebeskrivelser for de ulike emner. Endringene som må gjøres er av vesentlig grad, både på detaljnivå og i et større perspektiv.

3.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

3.2.1 Opptak

(1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav:

a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.

Vurdering

I søknaden og i studieplanen beskriver tilbyder opptakskravene til studiet. Det formelle opptakskravet er at søker skal ha fullført og bestått videregående opplæring, med fagbrev som helsefagarbeider. Hjelpepleiere og omsorgsarbeidere kan også søke på studiet.

Kandidater kan søke om opptak på bakgrunn av realkompetanse og disse må dokumentere at de har en alder som minimum tilsvarer normalalderen for fullført aktuell videregående opplæring som er 19 år. Søkere må i tillegg oppfylle ett av følgende kriterier:

- Godkjent fagbrev som aktivtør
- Bestått fagprøven i helsefagarbeiderfaget eller som omsorgsarbeider og hatt minimum to års relevant praksis.
- Kompetanse tilsvarende Vg3 helsearbeiderfaget. Kandidaten må ha bestått fagtest som bygger på læreplanen Vg3 Helsearbeiderfaget i utdanningsprogrammet helse- og oppvekstfag og hatt minimum tre års relevant praksis.

Relevant praksis beskrives som arbeidsoppgaver innen helse- og omsorgssektoren, både offentlig og privat. Dette kan være praksis i sykehjem, hjemmetjeneste, sykehus, omsorgsboliger, dagsenter og aktivitetssenter m.m.

Vi mener at opptakskravene er godt beskrevet og at kravene i fagskoleloven med forskrifter er oppfylt.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.2.2 Samarbeid med yrkesfeltet

(2) Tilbyder skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Vurdering

I søknaden fremkommer det at tilbyder samarbeider med kommunene i Hordaland, helseforetakene og fagorganisasjoner i fylket. Dette samarbeidet oppgis å omhandle utvikling, gjennomføring og evaluering av fagskolestudiene. De har felles møter for utveksling av informasjon rundt rekruttering av studenter, kompetanseheving og informasjon om studiene.

For å sikre relevant læringsutbytte i studiet, og at disse er i tråd med behovet for kompetanse som studentene trenger, oppgir tilbyder i søknaden at de gjennomfører ulike samarbeidsmøter med opplæringsansvarlig innen helse- og omsorgsavdelingen i Bergen kommune. De har også inngått muntlige samarbeidsavtaler med kommunene Sund, Fjell og Øygarden. I løpet av oktober/november oppgis det at disse skal inngås skriftlig.

Tilbyders samarbeid med kommunene og fagfolk i praksisfeltet beskrives som viktig og har medført utvikling av tre fagskoleutdanninger i Bergen. Tilbyder har vedlagt skriftlig samarbeidsavtale med Bergen kommune, som er datert 12. september 2014. Denne avtalen gjelder samarbeid om fagskoleutdanning og gjelder utvikling, gjennomføring og evaluering av studiet, samt samarbeid innenfor de fordypningsområdene som er naturlige for organisasjonens virkeområder. Målet med avtalen oppgis å være en sikring av fagskoletilbudenes kvalitet og at disse er i henhold til arbeidslivets forventninger og krav.

AOF har et eget fagskoleforum og her møtes ansatte fra flere avdelinger som driver fagskoleutdanning. Dette samarbeidet omfatter utvikling av fagplaner, og beskrives som viktig med tanke på utveksling av fagkompetanse til det beste for fagskolene og studentene.

Vi mener at samarbeidsavtalen som tilbyder har inngått med Bergen kommune er viktig for fagskoleutdanningen. Samarbeid med fagpersoner som har kjennskap til og har oppdatert kunnskap om demensomsorgen, er spesielt viktig. Det fremkommer ikke hvilken fagkompetanse disse samarbeidspartnerne har og det bør tilbyder redegjøre for.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør redegjøre for hvilken fagkompetanse samarbeidspartnerne har som er relevant for fagskoleutdanningen.

3.2.3 Standarder, konvensjoner og avtaler

(3) Utdanninger som reguleres av nasjonale eller internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler skal tilfredsstillende kravene i disse.

Beskrivelse

Utdanningen reguleres ikke av nasjonale/internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler, og kravet er derfor ikke relevant for denne utdanningen.

3.2.4 Praksisavtaler

(4) For utdanninger med praksis skal det foreligge avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.

Vurdering

Praksis er en obligatorisk del av studietilbudet, og tilbyder har lagt ved en mal for avtale om praksis for fagskolestudenter. Praksisavtalen omfatter avtaleperioden, praksisstedets ansvar og fagskolens ansvar. Læringsutbytte for praksis er beskrevet som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Avtalemalen omfatter også en beskrivelse av arbeidskravet for praksisperioden og økonomiske forhold. Praksisavtalen omfatter ikke fravær, taushetserklæring, bekymringsmelding og vurderingsformer. Vi mener dette er viktige opplysninger for både studentene, praksisveileder og faglærer, og ber om at dette skrives inn i praksisavtalen. Avtalen undertegnes av ansvarlige fra fagskole og praksissted.

Tilbyder har vedlagt et skriv som viser hvem de har inngått samarbeidsavtaler med. Jevnfør punkt 3.2.2. *Samarbeid med yrkesfeltet*. Aktuelle praksissteder tilbyder beskriver er demensteam, avlastnings- og korttidsavdelinger, omsorgsboliger, bofellesskap, skjermet enhet i sykehjem eller dagtilbud til personer med demens i kommunene.

I studieplanen under punkt 4.2.6. står det at tilbyder har ansvaret for å skaffe studentene relevante praksisplasser og at disse skal innebære mulighet til å jobbe med personer som har en demensdiagnose. Dette sikres med at tilbyder har samtaler med aktuelle praksissteder og at det inngås skriftlige avtaler med de enkelte praksisplassene.

Vi mener det er viktig at tilbyder sikrer studentene relevante praksisavtaler og at disse inngås skriftlig slik tilbyder beskriver. Det vises til at det er inngått muntlige avtaler om praksis med kommunene Fjell, Sund og Øygarden. Med opptak av 25 studenter på studiet mener vi det er viktig at tilbyder slutfører disse avtalene slik at studentene sikres relevante praksisplasser.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må beskrive forhold/bestemmelser om fravær, taushetserklæring, bekymringsmelding og vurderingsformer i praksisavtalen.

Tilbyder bør slutføre praksisavtalene slik at studentene sikres relevante praksisplasser.

3.2.5 Fagskolepoeng og arbeidsmengde

(5) Utdanningen skal ha et omfang av 30, 60, 90 eller 120 fagskolepoeng.

(6) Det totale antall arbeidstimer for studentene skal normalt være mellom 1500-1800 timer per år.

Vurdering

Det totale antallet arbeidstimer for studentene oppgis å være 869 timer, og studietilbudet gir 30 fagskolepoeng. Studiet er organisert som et deltidsstudium over ett år.

I kapittel 4.1. i studieplanen, skisseres studiets antall moduler, antall timer undervisning, veiledning, selvstudium pr. modul og fagskolepoeng i hver modul. Undervisningen er tilrettelagt på kveldstid med fem studiekvelder pr. måned og hver kveld er fra kl. 17.00 – 21.00.

En slik detaljert oversikt over organiseringen av studiet mener vi er viktig informasjon for studentene. Den gir studentene mulighet til å planlegge studiet, samt at de får oversikt over omfanget av lærerstyrt undervisning, veiledningstid med faglærer og forventet selvstudium.

Undervisningen er tilrettelagt slik at studentene kan være i arbeid mens de er under utdanning. Av erfaring vet vi at å kombinere arbeid og studier er krevende for studentene. Dette gjelder både gjennomføring av praksis og tid til selvstudium. Tilbyder bør derfor informere om dette når studiet lyses ut og informere studentene om dette ved studiestart. Dette for å sikre at studentene er klar over hva det vil si å gjennomføre utdanningen.

Vi viser til vurderingen i punkt 3.4.2 hvor vi påpeker at studieplanen er noe ambisiøs og at innholdet i planen langt på vei omfatter mange av de samme emner som et fagskolestudier innen demens på 60 fagskolepoeng innehar.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må kritisk vurdere studiets ambisjonsnivå for emner og innhold med tanke på at studiet er på 30 fagskolepoeng.

Tilbyder bør informere søkere om at det er krevende å kombinere studier og arbeid.

3.3 Læringsutbytte (§ 3-2)

Utdanningen skal gi ett samlet læringsutbytte som er relevant for yrkesfeltet. Læringsutbyttet skal beskrive kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som studentene oppnår etter fullført utdanning, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

NOKUT gjennomfører i 2014 og 2015 et forsøk hvor vi deler opp den sakkyndige vurderingen av en godkjenningssøknad i to. I den første delen vurderer et panel om læringsutbyttebeskrivelsen (LUB) i den aktuelle søknaden er utformet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR).

Panelets vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR. I denne utdanningen er det oppgitt at kandidaten skal kunne iverksette tiltak. Det ligger på et høyere nivå - også på nivå 5.2 er det kun forventet at kandidatene skal kunne identifisere behov for tiltak, men sakkyndige komiteer har tidligere vurdert at dette er realistisk å oppnå på nivå 5.1. Vi vurderer derfor at dette samlet sett er på nivå 5.1, også uten en særskilt begrunnelse fra søker.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Femte kulepunkt i kategorien generell kompetanse, «Kandidaten kan utføre arbeidet i tråd med prinsipper om likeverd og selvbestemmelse i arbeidet med personer som har demens», inneholder mye repetisjon fra den første: «Kandidaten har forståelse for prinsippene om likeverd og selvbestemmelse i arbeid med personer som har demens og deres pårørende». Panelet mener at de to punktene med fordel kan slås sammen til ett punkt. I læringsutbyttebeskrivelsen er det brukt ord som er graderende. Et eksempel er «gode omsorgstiltak». Etter panelets vurdering skal et omsorgstiltak være «godt», ellers er det ikke et omsorgstiltak. Panelet vil anbefale at man ikke benytter slike graderende ord i læringsutbyttebeskrivelsen.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

Kommentar til de sakkyndige:

Vi gjør oppmerksom på at det ikke er fullstendig samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelsen i søknadsskjemaet og den vedlagte studieplanen. Studieplanen inneholder en ekstra beskrivelse under kunnskap, men begge læringsutbyttebeskrivelsene dekker alle deskriptorene i NKR.

De sakkyndige bør vurdere om læringsutbyttebeskrivelsen er fagspesifikk nok. Dette er en skjør balanse, og de sakkyndige bør se nærmere på det.

Læringsutbyttebeskrivelsen er veldig ambisiøs slik panelet oppfatter den, spesielt tatt i betraktning at dette er en utdanning på 30 fagskolepoeng. Panelet vil anbefale de sakkyndige se nærmere på dette.

3.3.1 Sakkyndiges vurdering

Vurdering

De samlede læringsutbyttebeskrivelsene er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori. Vi mener at læringsutbyttebeskrivelsen samlet sett ligger på nivå 5.1 i NKR.

Vi mener at læringsutbyttebeskrivelsene er for ambisiøse tatt i betraktning at dette er et studie på 30 fagskolepoeng. Det er viktig både for studenten og yrkesfeltet at de samlede læringsutbyttebeskrivelsene er så tydelige at det beskriver hva studenten skal ha av kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse etter endt studie. Vi viser til vurderingen vår i punkt 3.4.2.

Tilbyder må også sikre en tydeligere sammenheng mellom de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene og læringsutbyttebeskrivelser for de ulike emner, jevnfør vurderinger i 3.4.2.

Det er ikke fullstendig samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelsen i søknadsskjemaet og den vedlagte studieplanen. Studieplanen inneholder en ekstra beskrivelse under kunnskap, men begge læringsutbyttebeskrivelsene dekker alle deskriptorene i NKR.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- vurdere studiets overordnede læringsutbyttebeskrivelsene i tråd med at det er et studie på 30 fagskolepoeng
- sikre en bedre sammenheng mellom de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene og læringsutbyttebeskrivelser for de enkelte emner
- sikre samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelsen i søknadsskjemaet og studieplanen

3.4 Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3)

3.4.1 Utdanningens navn

(1) Utdanningens navn skal være dekkende for innholdet og det læringsutbyttet utdanningen gir.

Vurdering

Utdanningens navn er *demensomsorg*. Tilbyder skriver i søknaden at studiets læringsutbytte og innhold er utarbeidet med utgangspunkt AOF Haugaland sitt godkjente studietilbud som er godkjent av NOKUT. Det vises til Demensplan 2015 "Den gode dagen" og at studiet er utviklet i samarbeid med fagfeltet.

Fagskoleutdanning innen demensomsorgen er et viktig bidrag til kompetanseheving av helsearbeidere. Slik utdanning kan høyne den yrkesetiske standarden og være et initiativ til å planlegge, organisere og iverksette tiltak i samarbeid med tjenesteyter, brukere og pårørende på lokalt plan. Vi mener at utdanningens navn er dekkende for innholdet og det læringsutbyttet studieplanen beskriver.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.4.2 Studieplanen

(4) Studieplanen skal tydelig vise utdanningens innhold og oppbygning.

Vurdering

Utdanningen beskrives i egen studieplan, og utdanningstilbudets navn er oppgitt som «demensomsorg».

Studieplanen inneholder opptakskrav, omfang og forventet arbeidsmengde, organisering og oppbygging, overordnet læringsutbyttebeskrivelse, studiets fire emner med læringsutbyttebeskrivelser, arbeidsformer, litteratur, arbeidskrav og vurderingsordning. Praksis beskrives som eget emne.

Vedlagt studieplanen følger det 12 vedlegg som omhandler program for praksis, vurderingsskjema for praksis, retningslinjer for praksis- og prosjektrapport, samt vurderingskriterier for disse. Videre finner vi mal for emne- og fordypningsoppgave, retningslinjer og kriterier for fordypningsoppgaven, obligatorisk og anbefalt litteratur. Vedleggenes innhold mener vi er beskrivende og viktig for studentene og faglærere.

Fravær i praksis ut over 10 prosent fører til at studentene ikke får godkjent sin praksis. Det fremkommer ikke hvorvidt det er annen obligatorisk aktivitet eller obligatorisk oppmøte knyttet til de teoretiske emnene enn innlevering av skriftlig arbeidskrav /emneoppgaver og eksamensoppgave. Tilbyder må redegjøre for dette.

Det fremkommer ikke av søknaden hvorvidt studieplanen blir presentert for studentene ved studiestart og om den legges tilgjengelig på *It's learning*. Det står i studieplanen side 9 at timeplaner, semesteroversikt, fagstoff, arbeidsoppgaver og henvisninger til aktuelle lenker vil være tilgjengelig på *It's learning*, men studieplanen selv er ikke nevnt. Vår erfaring er at en grundig gjennomgang av studieplanen med studentene ved studiestart og underveis i studiet er viktig for å informere og bevisstgjøre studentene om hva som forventes. Gjennomgang av læringsutbyttebeskrivelsene er her viktig for at studentene skal vite hva de skal lære i hvert emne. Studieplanen må derfor gjennomgås og

legges lett tilgjengelig i læringsplattformen, og studentene bør oppfordres til å bruke den aktivt.

Samlet sett mener vi at studieplanen er oversiktlig og med de vurderinger vi har kommet med over og vurderinger i 3.2.5, 3.4.2, 3.5.1 og 3.7.1 mener vi at studieplanen vil vise utdanningens innhold og oppbygging.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- redegjøre for obligatorisk aktivitet knyttet til de teoretiske emnene
- i søknaden beskrive hvordan de vil gjennomgå studieplanen med studentene og legge den lett tilgjengelig i læringsplattformen

3.4.3 Utdanningens innhold og emner

(2) Utdanningens innhold skal være egnet for å nå læringsutbyttet. (3) De ulike emnene skal til sammen bidra til at studentene oppnår utdanningens totale læringsutbytte.

Vurdering

Studiet er yrkesrettet, praksisrelatert og tverrfaglig. Med tverrfaglig menes at studiet er rettet mot arbeidstakere med ulik faglig bakgrunn innen helse- og oppvekstfagene i videregående opplæring. Det vil være arbeidstakere som jobber i kommunale virksomheter, spesialisthelsetjenesten, institusjoner og innen pedagogisk virksomhet.

Studiet består av fire emner.

Studieplanens emne 1 (kapittel 6.1 i studieplanen), er et felles grunnlagsemne som består av seks tema. Disse er arbeidsformer og metoder, helse- og oppvekstfagene i samfunnet, etikk, kommunikasjon og samhandling, stats- og kommunalkunnskap i helse- og oppvekstpolitikken og sosiologi og psykologi.

Studieplanens emne 2 (kapittel 6.2 i studieplanen), er demensomsorg og består av seks tema. Disse er demens, kartlegging, utredning, diagnostikk og dokumentasjon, behandling og miljøterapeutiske tiltak, demens og helse, pårørende, frivillighet og informasjon og etikk, rettigheter og lovverk.

Studieplanens emne 3, (kapittel 6.3 i studieplanen) er en fem ukers obligatorisk praksis og er viktig for å oppnå studiets læringsutbytte.

Studieplanens emne 4, (kapittel 6.4 i studieplanen) er fordypning i demensomsorg, hvor studentene skal gjennomføre et obligatorisk, praksisrettet fordypningsarbeid.

Hvert emne er beskrevet med læringsutbytte og innehar deskriptorer fra de tre kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Emnene beskriver arbeidskrav, vurderingsform og litteratur.

Arbeidskravene i emne 1 og 2 består av skriftlige arbeid som det kan jobbes med individuelt eller i grupper. I emne 3, praksis, skal studentene formulere egne veiledningsgrunnlag og personlig mål. Studenter som er i praksis ved egen arbeidsplass skal utarbeide en skisse over utviklingsarbeidet. Studentene skal utarbeide en skriftlig praksisrapport. I emne 4 skal studentene gjennomføre et fordypningsarbeid. Alle emner har egen litteraturoversikt. Som vedlegg til studieplanen ligger en samlet litteraturoversikt. Denne inndeles i obligatorisk litteratur, som utgjør 1034 sider, og en anbefalt tilleggslitteraturliste. Vi mener at omfanget av litteratur og litteraturens innhold er god og relevant for studiet. Studiets vurderingsform blir beskrevet under hvert emne jamfør vurdering i 3.6.1 Eksamens – og vurderingsordningene.

Som en generell betraktning mener vi at studiet er noe ambisiøst. Dette er et studie på 30 fagskolepoeng som langt på vei omfatter mange av de samme emner som et fagskolestudier innen demens på 60 fagskolepoeng innehar. Det er spesielt emne 2 som er på 12 fagskolepoeng som innehar mange og store tema. Utredning, diagnostikk og behandling mener vi kan tones ned. Fokuset bør være mer på omsorg for personer med demens, miljøtiltak og samarbeid med pårørende og annet helsepersonell. Temaene normal aldring, yngre personer med demens, utviklingshemming, demens og rusmidler, ernæring, søvn, legemidler, munn- og tannpleie og immobilitet og sengeleie er også beskrevet under emne 2. Vi mener at tilbyder må se kritisk på hva som skal være med i studieplanen om disse temaene og hva som bør tas ut.

I emne 2 er det følgende læringsutbyttebeskrivelse under ferdigheter: «*Kandidaten kan anvende personsentrert omsorg som tilnærming i samhandlingen med personer som har demens*» (side 15). Dette mener vi er et viktig og en grunnleggende læringsutbyttebeskrivelse, som det må fokuseres på når studentene er i praksis. Kunnskaper om personen og dens livshistorie vil være særdeles viktig i møte med personer med demenssykdom. Skal en lykkes med samhandling, iverksettelse av omsorg- og ulike miljøtiltak, er det en forutsetning at en har kjennskap til og kunnskap om hvem personen er. Dette mener vi det er viktig å ha fokus på når studentene er i praksis og møter mennesker med demenssykdom og deres pårørende. Vi ser ikke at dette har fokus under læringsutbyttebeskrivelsene i emne 3 og ber om at dette skrives inn.

Læringsutbyttebeskrivelsene skal hjelpe studentene til å se hva det forventes at de skal ha av kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse knyttet til de ulike emner. Derfor er det viktig at det er sammenheng mellom emner og læringsutbyttebeskrivelsene. Vi mener at sammenhengen mellom studieplanens ulike emner/ tema og læringsutbyttebeskrivelsene for de ulike emner ikke er helt på plass. Som et eksempel på dette finner vi ikke læringsutbyttebeskrivelser for emnene kommunikasjon og samhandling, sosiologi og psykologi.

Tilbyder må også sikre en tydeligere sammenheng mellom læringsutbyttebeskrivelser for de ulike emner og de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene.

I emne 3 benyttes begrepet «demente» flere ganger i læringsutbyttebeskrivelsene. Dette bør tas bort og beskrives som «personer med demens».

Under læringsutbytte for emne 2, vurderingsform i studieplanen, står det at skriftlig arbeid vurderes til bestått/ikke bestått (s.16). Etterpå, under samme overskrift, står det at det skriftlige arbeidet vurderes etter karakterskalaen A-F. Her må tilbyder velge én vurderingsform, jamfør vurdering i 3.7.1 Eksamens- og vurderingsordningene.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- vurdere kritisk studiets emner og innhold i forhold til at studiet er på 30 fagskolepoeng
- sikre en bedre sammenheng mellom emnene i studieplanen og læringsutbyttebeskrivelsene
- sikre en bedre sammenheng mellom læringsutbyttebeskrivelser for de enkelte emner og de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene
- beskrive kunnskaper og ferdigheter om personen og dens livshistorie inn som læringsutbyttebeskrivelse i emne 3
- benytte begrepet « personer med demens» konsekvent og ikke skrive «demente»

3.5 Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4)

3.5.1 Veiledning og oppfølging

(1) Utdanningen skal ha et pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individ.

Vurdering

I studieplanen skriver tilbyder at veiledning er et samarbeid mellom studenten og veileder, og beskriver også studentens rolle og ansvar. Et viktig pedagogisk prinsipp gjennom hele studiet er at studentene har ansvar for egen læring, som innebærer at studenten viser initiativ, tar ansvar for et felles læringsmiljø, og aktivt oppsøker lærings situasjoner og læringsarenaer.

Studenten skal i løpet av utdanningen skrive fire oppgaver. Problemformuleringen skal godkjennes av faglærer. Studenten velger om de vil skrive oppgavene i gruppe eller individuelt. Minst to av de fire oppgavene må skrives individuelt. Det settes av 12 timer til veiledning av hver oppgave i emne 1 og 2. I fire av timene er det lagt opp til veiledning i oppgaveskriving, til arbeid og valg av problemformulering. De resterende 8 timene fordeles på individuell veiledning eller veiledning i gruppe for de som skriver sammen med andre. I arbeidet med fordypningsoppgaven er veiledning obligatorisk.

Veileders oppgave er først og fremst å bidra til å tydeliggjøre studentens problemformulering/prosjekt, hjelpe studenten til å finne egne svar, samt veilede på oppgavens utforming. Veileder kan si noe om forventninger som stilles til oppgaven og om konsekvenser ved ulike veivalg, og gi konkrete tilbakemeldinger på arbeidet. Veiledningen skal ifølge studieplanen legges opp slik at studentene kan oppnå læringsutbytte som er satt for emnet.

Praksis er en obligatorisk del av studietiden. På side 9 i studieplanen står det beskrevet at veiledning i praksis er en forutsetning for å nå det overordnede læringsutbytte. På hvert praksissted vil det finnes en praksisveileder med relevant fagbakgrunn for fagskoleutdanningen. Studentenes praksisveileder skal enten ha gjennomført og bestått tilsvarende utdanning eller ha en 3-årig helse- og oppvekstfaglig

utdanning på høyskolenivå. Faglærerne/fagskoleansvarlig kompetanserådgiver vil delta på studentens midt- og sluttvurdering.

Vi vurderer at utdanningen har et pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning av studentene både som gruppe og individ gjennom hele studiet. Når det gjelder oppfølging av studentene kan vi ikke finne beskrivelse av hvordan tilbyder vil følge opp studenter gjennom utdanningen og i studiesituasjonen (ved fravær, behov individuell tilrettelegging, muligheter for studieveiledning og yrkesveiledning), verken i søknaden eller studieplanen. Dette må tilbyder utbedre.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må beskrive oppfølging av studenten (for eksempel fravær, individuell tilrettelegging, muligheter for studieveiledning og yrkesveiledning).

3.5.2 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

(2) Undervisningsformer og læringsaktiviteter, herunder eventuell praksis, skal være tilpasset læringsutbyttet som skal oppnås.

Vurdering

Undervisningsformer og læringsaktiviteter skal stimulere til læring. Studiet legger vekt på arbeidsformer som fordrer aktiv deltakelse fra studentene, og skal være nært studentenes egne erfaringer og problemstillinger fra praksisfeltet, utfordringene i arbeidslivet og sentral teori. Arbeidsformene skal ifølge studieplanen være med på å støtte eget initiativ, og tilrettelegges slik at studentene utvikler evne til samarbeid, kommunikasjon og praktisk yrkesutøvelse, samt økt forståelse og respekt for andres fagfelt. Videre skal arbeidsformene som benyttes bidra til å styrke studentenes motivasjon for egen videreutdanning, samt bidra til at studenten opplever nytte og gjensidighet gjennom faglig samarbeid.

I studieplanen beskrives det at det legges opp til bruk av ulike pedagogiske tilnærminger som rollespill, øvelser, samtalegrupper, diskusjoner, oppgaveseminar, veiledede grupper og forelesninger. Det opprettes basisgrupper, hvor studenten samarbeider med medstudenter, og hvor arbeid blir presentert i plenum. Gruppene skal være i virksomhet gjennom hele studiet. Funksjon og arbeidsform vil veksle og være avhengig av hvilke temaer som står i fokus. Det gis veiledning i gruppene. For å oppnå best mulig læringsutbytte vil lærerne vurdere hvilke arbeidsmetoder som egner seg best til de ulike emnene/temaene.

Prosjektarbeid og problemløsende læring som metode i undervisningen vil ifølge studieplanen benyttes. Det velges ut temaområder som er egnet for prosjekt og arbeid i gruppene. Resultatet av gruppearbeidet vil kunne legges frem for medstudentene. Faglærers rolle vil være å stille spørsmål og stimulere til refleksjon. Faglærers oppgave og ansvar vil videre være å sørge for at studenten har fremdrift, oppnår læringsutbytte, samt gir tilbakemelding på oppgavene. Som et supplement til tradisjonell klasseromsundervisning vil studentene gis tilgang til å kunne benytte *It's learning* som læringsplattform, og det gis tilbud om opplæring i *It's learning*.

Praksis er en obligatorisk del av studietiden og kommer som emne 3, etter teoridelen. Praksistiden vil til sammen utgjøre 150 timer (inkl. veiledning fra fagskolen). Praksis varer fem uker og studenten skal skrive en praksisrapport og en logg med utgangspunkt i praksis. Praksis skal ifølge tilbyder gi rom for faglig utvikling og refleksjon, samt være veiledet. I studieplanen er læringsutbytte for praksis beskrevet, side 17. Se også vurdering punkt 3.4.2. vi vurderer at lengde på praksis, periode og tidspunkt er tilfredsstillende for at studenten skal kunne oppnå læringsutbyttet.

Veiledning i praksis er en forutsetning for å nå det overordnede læringsutbytte. Det gis 7 timer veiledning i praksis i denne perioden. På hvert praksissted må det finnes en praksisveileder med relevant fagbakgrunn for fagskoleutdanningen. Studentens praksisveileder skal enten ha gjennomført og bestått tilsvarende utdanning eller ha en 3-årig helse- og oppvekstfaglig utdanning på høyskolenivå, samt ha kapasitet til å påta seg veiledningsoppgaven. I oversikt over undervisningspersonale er det navngitt tre personer angitt som veileder. Disse tre underviser og har veiledningsansvar fra fagskolens side. Viser også til punkt 3.5.1.

Undervisningsformer og læringsaktiviteter skal stimulere til læring. Variasjon i valg av læringsmetoder er viktig for å oppnå studiets overordnede læringsutbytte. I studiet vektlegges vekselvirkningen mellom teori og praksis. Vi vurderer at undervisningsformer og læringsaktiviteter, herunder praksis, kommer i riktig rekkefølge, har god progresjon, og at de er tilpasset læringsutbyttet som skal oppnås. Viser også til vurdering i 3.4.2, der vi ber tilbyder å tilpasse innhold av studiet til 30 fagskolepoeng. God oppfølging av studenten er avgjørende, og vi vurderer kompetansen hos faglig ansvarlig og veileder i praksis som tilfredsstillende for at studenten skal kunne oppnå læringsutbyttet.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.6 Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5)

3.6.1 Undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse

(1) Undervisningspersonalets sammensetning og samlede kompetanse skal være tilpasset utdanningen slik den er beskrevet i studieplanen. Undervisningspersonalet må samlet ha følgende kompetanse:

- a) Formell utdanning minst på samme nivå som det undervises i, innen det aktuelle fagområdet eller nærliggende fagområder. For nye fagområder der det ennå ikke tilbys tertiær utdanning, kan langvarig yrkespraksis erstatte formell utdanning.
- b) Pedagogisk kompetanse relevant for utdanningen. Minst én person skal ha formell pedagogisk utdanning og erfaring, og et særlig ansvar for utdanningens pedagogiske opplegg.
- c) Digital kompetanse relevant for utdanningen.
- d) Relevant og oppdatert yrkeserfaring.

Vurdering

I vedlegget Kompetansekrav for undervisningspersonell, sensorer og eksterne praksisveiledere ved fagskoleutdanningen – Demensomsorg står det at kompetanse til undervisningspersonell samlet skal utgjøre:

Formell utdanning

I hovedsak sykepleier, vernepleier og ergoterapeut (bachelornivå). Utdanningen skal være høyere enn det faget det undervises i, dog aldri lavere enn tilsvarende ettårig fagskoleutdanning. I tabell over undervisningspersonell tilknyttet utdanningen: sykepleier med videreutdanning i psykiatri, hjelpepleier med videreutdanning i eldreomsorg, PPP og spesialpedagogikk samt sykepleier med mellomfag i sykepleievitenskap, veilederutdanning og pedagogisk utdanning.

Pedagogisk kompetanse

Minst en person knyttet til utdanningen skal ha formell pedagogisk utdanning på minst nivå 6 i NKR, erfaring fra undervisning og et særlig ansvar for utdanningens pedagogiske opplegg. Dette vil i de fleste tilfeller være fagskoleansvarlig kompetanserådgiver. Disse vil ha ansvar for fagskolestudiene og personalansvar for lærerne på aktuelle studier. To av de tre kompetanserådgiverne har pedagogisk kompetanse. Tilbyder har beskrevet hvem som har det overordnede faglige og pedagogiske ansvaret. Vedkommende har en fem prosent stillingsandel i utdanningen og er ansatt i 100 prosent stilling. Flere ansatte er med på utviklingen av det pedagogiske opplegget for utdanningen.

Digital kompetanse

Tilbyder krever grunnleggende digital kompetanse i det omfang som undervisningen krever. Undervisningspersonalet har normalt god kompetanse i digitalt verktøy ifølge tilbyder.

Yrkeserfaring

Den som underviser skal ha oppdatert yrkeserfaring fra fagområdet demensomsorg. Undervisningspersonalet tilknyttet utdanningen har erfaring fra kommunehelsetjenesten som sykehjem, eldresenter, avdeling for personer med demens samt sykehus.

Tilbyder har lagt ved en tabell over undervisningspersonell tilknyttet utdanningen og oversikt over pedagogisk ansvarlige. Disse oppfyller vedlagt kravspesifikasjon. Tilbyder skriver i søknaden at det vil utarbeides undervisningsavtaler med fagpersoner i Bergen kommune eller nabokommuner som innehar relevant kompetanse for utdanningen. Dette vil i så fall skje ved oppstart av utdanningen.

Tilbyder har i søknaden beskrevet kompetansehevingstiltak for undervisningspersonalet. Det gjennomføres årlig lærerseminar, med muligheter for faglig påfyll, erfaringsutveksling og nettverksbygging. Det gjennomføres årlig lærermøter hvor pedagogiske metodearbeid diskuteres, og de vil bli invitert med på kurs.

Vi vurderer at undervisningspersonalets sammensetning og samlede kompetanse er tilpasset utdanningen slik den er beskrevet i studieplanen.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.6.2 Praksisveiledere

(2) For utdanninger med praksis skal eksterne praksisveiledere ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis.

Vurdering

I vedlegget Kompetansekrav for undervisningspersonell, sensorer og eksterne praksisveiledere ved fagskoleutdanningen – Demensomsorg har tilbyder beskrevet kompetansekrav for eksterne praksisveiledere til å være tilsvarende fagskoleutdanning eller 3-årig helse-, omsorgs- eller sosialfaglig bachelorutdanning. Eksterne praksisveiledere skal kjenne til læringsutbyttebeskrivelsen for praksis, de skal ha kompetanse til å vurdere innsats i praksis, kjenne til vurderingskriteriene for praksis og ha forståelse for hva som skal til for å bestå praksis. Det er utarbeidet veiledningsmateriale og det gjennomføres innføringskurs for praksisveiledere.

Vi vurderer at praksisveiledere bør kjenne til hele studieplanen og ikke bare læringsutbyttebeskrivelsen for praksis for at veileder skal få en god nok forståelse for hva som kan forventes av studenten i praksis.

Tilbyder har videre lagt ved mal for praksisavtale. Her er praksisperiode, praksisstedets ansvar, fagskolens ansvar, læringsutbytte for praksis, arbeidskrav for praksisperioden, økonomiske forhold og annet beskrevet. Avtalen skal undertegnes av AOF Hordaland- Sogn og Fjordane og aktuelt praksissted.

Vi vurderer at eksterne praksisveiledere vil ha tilstrekkelig kompetanse til å veilede og vurdere studentenes innsats i praksis og slik at studentene når læringsutbyttet.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør

- gjøre praksisveiledere kjent med hele studieplanen for utdanningen

3.6.3 Undervisningspersonalets størrelse og stabilitet

(3) Undervisningspersonalet må være stort og stabilt nok til å gjennomføre fastsatte læringsaktiviteter.

Vurdering

Det er totalt 100 prosent stillinger tilknyttet utdanningen. I søknaden skriver tilbyder at forholdstall mellom faglig ansatte og studenter er 1:25. I vedlegget *Kompetansekrav for undervisningspersonell, sensorer og eksterne praksisveiledere ved fagskoleutdanningen – Demensomsorg*, står det at forholdstallet er 1:20. Det står videre at ved opptak av flere enn 20 studenter, vil det bli supplert med lærerressurser tilsvarende 1/20 lærertime pr. ekstra studenttime. Vi vurderer at dette er tilstrekkelig til å gjennomføre fastsatt undervisning og læringsaktiviteter.

Faglig ansvarlig er ansatt i en 50 prosent stilling og har fagskoleutdanningen som sitt eneste arbeidsområde. Se også vurdering i punkt 3.6.4. I tillegg har tilbyder ansatt lærere/veiledere i engasjement inntil 75 prosent stilling. En hjelpepleier med fagbrev og fagskole i eldreomsorg vil ifølge tilbyder kunne tiltre i undervisningsstilling ved eventuelt oppstart av studiet.

Ansatte i fast og midlertidig stillinger vil kunne gjesteforelese ved sykdom og fravær hos undervisningspersonalet.

I tabell for undervisningspersonale er det totale antall stillingsprosent i utdanningen 10, 30, 30 og 5 prosent i faste stillinger. Vi vurderer at undervisningspersonalet vil være stort nok til å kunne gjennomføre fastsatte læringsaktiviteter. Videre vurderer vi at det er for mange små stillingsbrøker fordelt på mange personer. Dette vil kunne bidra til dårligere kontinuitet i gjennomføringen av utdanningen og oppfølging av studentene. Viser også til punkt 3.6.4. Tilbyder må sikre et fagmiljø som skaper kontinuitet og stabilitet.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må sikre et fagmiljø som skaper kontinuitet og stabilitet.

3.6.4 Faglig ansvarlig

(4) Utdanningen skal ha en faglig ansvarlig med formell faglig kompetanse. Faglig ansvarliges oppgave er å sikre at studentene gjennomfører utdanningen som beskrevet i planen og oppnår læringsutbyttet. Faglig ansvarlig må være tilsatt hos tilbyder i minimum 50 prosent stilling.

Vurdering

I søknaden skriver tilbyder at det er ansatt tre kompetanserådgivere i 100 prosent stilling, hvorav fagansvarlig innen helsefag har en 50 prosent stilling. Noe av stillingsandelen skal være tilknyttet den enkelte klasse for å følge opp at utdanningen gjennomføres som planlagt og er i tråd med studieplanen og læringsutbyttebeskrivelsene. Den faglige ansvarlige, som ifølge tilbyder er fagskoleansvarlig kompetanserådgiver, vil ha tett dialog med lærere og studentene. Det innebærer ifølge tilbyder blant annet dialogmøter og planlegging, opplæring og veiledning av lærerne, og å gjøre lærerne kjent med studieplanen. Vi forstår søknaden slik at fagansvarlig også vil ha med nyansettelser av lærere å gjøre og ha personalansvar. Dette er imidlertid noe uklart, og tilbyder må tydeliggjøre ansvaret til faglig ansvarlig i søknaden. I tabell *undervisningspersonell* er fagansvarlig for fagskolevirksomheten tilknyttet 10 prosent i utdanningen, men er ansatt hos tilbyder i 50 prosent stilling. Vi vurderer at 10 prosent som faglig ansvarlig vil være for liten stillingsandel for å kunne ivareta de nevnte ansvarsområdene. Vi mener at å ha en faglig ansvarlig for utdanningen skal bety kontinuitet og ha betydning for kvaliteten for studentenes gjennomføring av utdanningen. Dette vil innebære at faglærer må være tilgjengelig og tilstede.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- må tydeliggjøre ansvaret til faglig ansvarlig i søknaden
- ha en stillingsandel for fagansvarlig som sikrer kontinuitet og kvalitet og studentenes gjennomføring av utdanningen

3.7 Eksamen og sensur (§ 3-6)

3.7.1 Eksamens- og vurderingsordningene

(1) Eksamens- og vurderingsordningene skal være egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

I søknaden står det at det leveres et skriftlig arbeid, og det settes emnekarakter for hvert avsluttet emne. Oppgaven skal ta utgangspunkt i læringsutbyttet for emnet. I studieplanen står det at minst én av oppgavene skal være individuell. Emneoppgavene skal inneholde kildehenvisning/litteraturliste. Både oppgavene og praksis må bestås for å kunne gå opp til eksamen i fordypningsområdet. Denne består av en skriftlig fordypningsoppgave og muntlig høring. Denne besvarelsen sensureres av ekstern og intern sensor, som også gjennomfører den muntlige høringen. Fordypningsoppgaven vurderes etter karakterskalaen A-F.

Alle oppgavene knyttes ifølge tilbyder seg til læringsutbyttet. Det gis grundig skriftlig tilbakemelding ifølge tilbyder. I den muntlige høringen vil studenten bli spurt om fordypningsområdet men også få spørsmål om hovedmomenter fra utdanningens totale læringsutbytte.

I studieplanen side 10 står eksamens- og vurderingsordningene beskrevet. Vurderingsformene har sammenheng med fagskoleutdannelsens mål og innhold, samt arbeids- og læringsformer. Det settes karakter for hvert emne som avsluttes, med karakterskala fra A-F eller bestått/ikke bestått. Emneoppgavene skal legges frem for medstudentene. Under hvert emne i studieplanen er vurderingsform beskrevet. Der står det at det er læringsutbyttet for emnet som skal måles når karakter for emneoppgaven gis.

Studenten skal skrive en praksisrapport som bedømmes bestått / ikke bestått. Fullført praksis skal etterfølges av en vurdering av studenten, som vektlegger om studenten har nødvendige faglig og personlig kvalifikasjoner. Praksisperioden vurderes til bestått / ikke bestått, og tar utgangspunkt i om læringsutbyttet er oppnådd og om studenten er skikket. Det skal gis skriftlig beskjed, senest innen tre uker før praksis avsluttes, hvis det oppstår tvil om at studenten ikke vil kunne få bestått vurderingsresultatet etter endt praksis. Denne meldingen skal gå til fagskolen.

Under *læringsutbytte for emne 2, vurderingsform* i studieplanen står det at skriftlig arbeid vurderes til bestått /ikke bestått (side 16). Etterpå under samme overskrift står det at det skriftlige arbeidet vurderes etter karakterskalaen A-F. Her må tilbyder velge én vurderingsform.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må velge én vurderingsform for emne 2, og tydeliggjøre denne i studieplanen.

3.7.2 Sensorenes kompetanse

(2) Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

I søknaden skriver tilbyder at det vil benyttes to interne sensorer for vurdering av emneoppgavene, der den ene er hovedlærer i emnet. Tilbyder vil benytte ekstern og intern sensor i vurderingen av fordypningsoppgaven, som utgjør eksamen, samt muntlig eksaminasjon. Det vil være den eksterne sensoren som har det avgjørende ordet. I vedlegget *Kompetansekrav for undervisningspersonell, sensorer og eksterne praksisveiledere ved fagskoleutdanningen – Demensomsorg* står kompetansekrav for sensorer beskrevet. Sensorene må ha relevant utdanning, minimum bachelorgrad innen helseomsorg og sosialt arbeid og yrkeserfaring innen fagfeltet demensomsorg. I tillegg står det at det er en fordel at sensor har pedagogisk kompetanse og erfaring fra oppgavevurdering fra fagfeltet demensomsorg. Minimum den ene av sensorene skal ha pedagogisk kompetanse. I tabell for undervisningspersonell er det avsatt en 5 prosent stilling som sensor, med bachelor innen fagområdet demensomsorg og pedagogisk erfaring.

Vi vurderer at sensorene har god nok kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.8 Infrastruktur (§ 3-7)

Tilbyder skal ha lokaler, utstyr, informasjonstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold som er tilpasset utdanningen, og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte.

Vurdering

Tilbyder har lagt ved en oversikt over infrastruktur der de beskriver at AOF Hordaland – Sogn og Fjordane har sitt hovedkontor og undervisningslokaler samlokalisert i Bergen sentrum. Lokalene er i 5. etasje med heis. Lokalene består av syv undervisningsrom, hvorav to har plass til 40-50 studenter. Det er et datarom med 15 stasjonære PC-er, samt tre grupperom. I tillegg inneholder lokalene et skolekjøkken. Det er trådløst nettverk. Fagskolen har bærbare PC-er til utleie for studentene ved behov. Undervisningsrommene er utstyrt med: Whiteboard-tavle, flippover, DVD- og CD-spiller og prosjektor. Lokalene er alltid bemannet.

I søknaden beskriver tilbyder at fagskolen har et godt etablert samarbeid med det offentlige Studentbiblioteket, og studentene blir informert om Norgeskortet. Studentene har også adgang til å bruke Høgskolen i Bergen sitt bibliotek. Fagskolen har to ansatte i full stilling som gir administrativ støtte til studenter og ansatte. Fagskolen har kompetente ansatte som behersker IKT, og har IKT-lærer som gir opplæring av *It's learning* til studentene.

Vi vurderer at studentene og ansatte har tilgang til lokaler, utstyr, informasjonstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold som er tilpasset utdanningen, og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.9 Konklusjon etter sakkyndig vurdering

Utdanningen anbefales ikke godkjent. Tilbyder må gjøre omfattende utbedringer i utdanningen.

Tilbyder må

- beskrive forhold/bestemmelser om fravær, taushetserklæring, bekymringsmelding og vurderingsformer i praksisavtalen
- kritisk vurdere studiets ambisjonsnivå for emner og innhold med tanke på at studiet er på 30 fagskolepoeng
- vurdere studiets overordnede læringsutbyttebeskrivelsene i tråd med at det er et studie på 30 fagskolepoeng
- sikre en bedre sammenheng mellom de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene og læringsutbyttebeskrivelser for de enkelte emner
- sikre samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelsen i søknadsskjemaet og studieplanen
- vurdere kritisk studiets emner og innhold i forhold til at studiet er på 30 fagskolepoeng
- sikre en bedre sammenheng mellom emnene i studieplanen og læringsutbyttebeskrivelsene
- sikre en bedre sammenheng mellom læringsutbyttebeskrivelser for de enkelte emner og de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene
- beskrive kunnskaper og ferdigheter om personen og dens livshistorie inn som læringsutbyttebeskrivelse i emne 3
- benytte begrepet «personer med demens» konsekvent og ikke skrive «demente»
- redegjøre for obligatorisk aktivitet knyttet til de teoretiske emnene
- i søknaden beskrive hvordan de vil gjennomgå studieplanen med studentene og legge den lett tilgjengelig i læringsplattformen
- beskrive oppfølging av studenten (for eksempel fravær, individuell tilrettelegging, muligheter for studieveiledning og yrkesveiledning)
- sikre et fagmiljø som skaper kontinuitet og stabilitet
- må tydeliggjøre ansvaret til faglig ansvarlig i søknaden
- ha en stillingsandel for fagansvarlig som sikrer kontinuitet og kvalitet og studentenes gjennomføring av utdanningen

- velge én vurderingsform for emne 2, og tydeliggjøre denne i studieplanen

Tilbyder bør

- redegjøre for hvilken fagkompetanse samarbeidspartnerne har som er relevant for fagskoleutdanningen
- slutføre praksisavtalene slik at studentene sikres relevante
- informere søkere om at det er krevende å kombinere studier og arbeid
- gjøre praksisveiledere kjent med hele studieplanen for utdanningen

4 Tilsvarende

NOKUT mottok 14. januar 2016 tilbakemelding fra søkeren, på de sakkyndiges vurdering i utkast til tilsynsrapport. Under presenterer vi søkerens tilbakemelding på den sakkyndige vurderingen, samt de sakkyndiges tilleggsvurdering av de opprinnelig underkjente kravene.

4.1 Søkerens tilbakemelding

Nye momenter er merket med gult i Studieplanen. Momenter vi har vurdert fjernet er slettet fra Studieplanen

Søkers tilbakemelding på 2.3 Konklusjon etter innledende vurdering s 5, «bør»-punkter

Gjennomgang av innledende vurdering:

- Viser til punkt 4.1.1 i Kvalitetshåndboken; «*Studentens nivå og bakgrunn er en forutsetning for at studenten vil kunne oppnå læringsutbytte. Dette vil være en indikasjon på kvalitet i utdanningen.*» Opptakskravene til Fagskoleutdanningen sikrer at studentgruppen har et tilstrekkelig faglig nivå til å kunne følge den oppsatte progresjonen i studieplanen innenfor tidsrammen.

Søkers tilbakemelding på 3.9 Konklusjon etter sakkyndig vurdering s 23, «må»-punkter

Gjennomgang av sakkyndiges vurdering:

- **Kulepunkt 1:** Forhold/bestemmelser om fravær, taushetserklæring, bekymringsmelding og vurderingsformer er nå beskrevet i praksisavtalen, jfr vedlegg 1.
- **Kulepunkt 2:** Viser til kulepunkt 3, 4 og 6 der vi synliggjør endringer i studiets ambisjonsnivå for emner og innhold med tanke på at studiet er på 30 fagskolepoeng
- **Kulepunkt 3:** De overordnede læringsutbyttebeskrivelsene er omformulert slik at de er mindre ambisiøse og omfattende og fremstår mer konkrete. Se *Studieplanen* s. 4 og 5, merket i gult og skjemaet for sammenheng i læringsutbyttebeskrivelse.
- **Kulepunkt 4:** Viser til skjemaet *Sammenheng læringsutbyttebeskrivelse*, jfr Vedlegg 2. Endringer i læringsutbyttebeskrivelsene viser nå en bedre sammenheng mellom de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene og læringsutbyttebeskrivelsene for de enkelte emner.
- **Kulepunkt 5:** Det er nå samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelse i alle dokumenter. Læringsutbyttebeskrivelse i studieplanen er justert i tråd med vurderinger gjort angående studiets ambisjonsnivå i forhold til antall studiepoeng. Det er videre sikret en bedre sammenheng mellom de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene og læringsutbyttebeskrivelse for de enkelte emner.
- **Kulepunkt 6:** Vi har valgt å gjøre endringer i studiets emner og innhold slik at det står i forhold til at studiet er på 30 fagskolepoeng. Under delemne 2a har vi lagt til et nytt punkt; «De nye demenssykdommene – rus/livsstil/løsemiddelskade» og endret beskrivelsen av de to neste punktene. Det nye punktet er lagt til da det beskriver yrkesaktuelle problemstillinger på en mer samfunnsaktuell måte enn punktene gjorde før endringene. Delemne 2b er tonet ned med formuleringen «Kartlegging og dokumentasjon». Punktet «utredning og diagnostikk» under samme delemne er fjernet. Endringen er gjort da utredning og diagnostikk er vurdert til å være utenfor helsefagarbeiderens arbeidsoppgaver.

Delemne 2c er omformulert til «Miljøterapeutiske tiltak og metoder» og det andre punktet under delemnet er beskrevet som «Prinsipper for behandlingsmetoder: Individuell og gruppebasert støttebehandling, adferdsmodifiserende behandling og stimulering/skjerming». Endringene er gjort med bakgrunn i en vurdering av hvilken rolle en helsefagarbeider har.

I delemne 2d har vi fjernet «munn- og tannpleie», «legemidler» og «immobilitet og sengeleie» da dette fremstår som generelle emner som inngår i all omsorgstenkning og helsefagarbeiderutdanningen.

Jfr Studieplanen s. 14

- **Kulepunkt 7:** Viser til en tilføyd LUB i Emne 1, se *Studieplanen* s.13 under ferdigheter. Viser også til kulepunkt 3 og 4.
- **Kulepunkt 8:** Viser til kulepunkt 4.
- **Kulepunkt 9:** Viser til *Studieplanen* s. 18, siste kulepunkt under ferdigheter
- **Kulepunkt 10:** Vi bruker som foreslått begrepet «personer med demens» konsekvent i studieplanen
- **Kulepunkt 11:** Viser til s. 10, punkt 5.2. Det er ingen andre obligatoriske aktiviteter i teoriemnene.
- **Kulepunkt 12:** Ved studiestart får studenten utdelt en studentmappe der studieplanen inngår. Fagansvarlig presenterer studieplanen for studentene på informasjonsmøte i forkant av studiestart og ved studiestart. Videre vil relevante deler av studieplanen bli gjennomgått med studentene ved oppstart av hvert emne. Studieplanen legges ut på It's Learning.
- **Kulepunkt 13:**
  - Fravær: Faglærer fører fravær for kandidaten hver undervisningsdag og praksisveileder registrerer fravær i praksisperioden
  - Individuell tilrettelegging: Kandidater med lese-og skrivevansker og språkvansker får tilbud om ekstra veiledning i grupper eller individuelt. I det tilfelle en kandidat er forhindret i å møte til undervisning vil det bli gitt ekstra oppfølging på It's Learning, mail og/eller telefon. Dersom en kandidat av helsemessige årsaker ikke kan gjennomføre praksisperioden på normert tid tilpasser vi praksis ved å strekke praksisperioden i tid.
  - Studieveiledning: Både i søkeprosessen og underveis i studiet gis studieveiledning.
  - Yrkesveiledning: Både i søkeprosessen og underveis i studiet gis yrkesveiledning.
- **Kulepunkt 14 og 16:** For å sikre et fagmiljø som skaper kontinuitet og stabilitet har vi endret stillingsprosenten til undervisningspersonalet, se Tabell 1: *Undervisningspersonale tilknyttet utdanningen Demensomsorg ved AOF Hordaland – Sogn og Fjordane*, jfr Vedlegg 3. Ny ansatt kompetanserådgiver og ny daglig leder er ført inn i Tabell 1 og 2, jfr Vedlegg 3

Fagansvarlig har en stillingsandel på 50 % som sikrer kontinuitet og kvalitet og studentenes gjennomføring av utdanningen.

Forholdstallet mellom faglig ansatte veiledere og studenter er 1:25 slik det fremkommer i

det elektroniske søkeskjemaet. Vedlegg 4; *Kompetansekrav for undervisningspersonell* er oppdatert og viser dette.

- **Kulepunkt 15:** Faglig ansvarlig har ansvar for å følge opp lærere og studenter ved dialogmøter og planlegging, opplæring og veiledning av lærere, og å gjøre lærerne kjent med studieplanen. Det er fagskoleansvarlig sitt ansvar å gjøre nyansettelser av lærere og ha personalansvar. Viser til *Kvalitetshåndboken* s. 7
- **Kulepunkt 17:** Vi har valgt å benytte karakterskalaen A-F som vurderingsform i alle emnene unntatt praksis. Se *Studieplan*, s. 11, 13, 16 og 20.

Søkers tilbakemelding på 3.9 Konklusjon etter sakkyndig vurdering s 23, «bør»-punkter

Gjennomgang av sakkyndiges vurdering:

- **Kulepunkt 18:** Vi har inngått samarbeidsavtale med kommunene Bergen, Øygarden, Fjell og Fusa om kontakt med fagpersoner som kan undervise studenter og gi faglig veiledning til undervisningspersonell, jfr Vedlegg 5. Aktuell kontaktperson i Bergen kommune er Astrid Stø. Astrid Stø er vernepleier med tverrfaglig videreutdanning i eldreomsorg og geriatri. Fagskolen vil ha kontakt med demensforeningen i de respektive kommunene. Vi vil også ha kontakt med Kompetansesenter for demens i Bergen kommune.
- **Kulepunkt 19:** Viser til vedlagte samarbeidsavtaler med Bergen kommune, Øygarden kommune, Fjell kommune og Fusa kommune, jfr Vedlegg 5
- **Kulepunkt 20:** På AOFs hjemmeside, i produktark, på informasjonsmøte og ved oppstart vil studentene bli informert om at studiet vil også kreve tid til selvstudium i tillegg til undervisningstid.
- **Kulepunkt 21:** Når avtale med praksisveileder er gjort tilsendes studieplanen. Studieplanen vil også inngå i innføringskurset for praksisveiledere.

4.2 Sakkyndig tilleggsvurdering

Tilbyder har gitt tilsvaret i forbindelse med vurderingen av fagskoleutdanningen Demensomsorg.

Vedrørende 3.2.4, praksisavtaler: Tilbyder skriver at forhold/bestemmelser om fravær, taushetserklæring, bekymringsmelding og vurderingsformer nå er beskrevet i praksisavtalen. I praksisavtalen som er vedlagt står det «kandidaten som uskikket til yrkesutøvelsen». Her bør tilbyder omformulere til «ikke godkjent praksis», og dette bør rettes opp i praksisavtalen. Ut over dette, finner vi tilsvaret og utbedringene i praksisavtalen tilfredsstillende.

Vedrørende 3.2.5, fagskolepoeng og arbeidsmengde: Tilbyder har gjort endringer i studiets emner og innhold med tanke på at studiet er på 30 fagskolepoeng. Vi vurderer endringene som tilfredsstillende.

Vedrørende 3.3.1, læringsutbytte: Tilbyder har omformulert de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene slik at disse fremstår mer konkrete. Dette er også merket i studieplanen. Tilbyder viser til vedlegg. Det er bedre sammenheng mellom de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene og læringsutbyttebeskrivelsene for de enkelte emner. Læringsutbyttebeskrivelse i studieplanen er justert i tråd med vurderinger gjort angående studiets ambisjonsnivå i forhold til antall studiepoeng. Vi finner derfor at de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene nå er utformet på en tilfredsstillende måte.

Vedrørende 3.4.2 og 3.4.3, studieplanen samt utdanningens innhold og emner: Tilbyder har valgt å gjøre endringer i studiets emner og innhold slik at det står i forhold til at studiet er på 30 fagskolepoeng. Det er lagt til nye temaer under delemne som beskriver yrkesaktuelle problemstillinger på en mer samfunnsaktuell måte. Tilbyder har fjernet emne som er utenfor helsefagarbeiderens arbeidsoppgaver. Andre endringene er gjort med bakgrunn i en vurdering av hvilken rolle en helsefagarbeider har. Tilbyder viser til studieplanen s. 14. Vi finner endringene i studieplanen for oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Vedrørende 3.5.1, veiledning og oppfølging: Tilbyder ble bedt om å beskrive oppfølging av studenten. De beskriver i sitt tilsvare fravær, individuell tilrettelegging, studieveiledning og yrkesveiledning. Vi finner nå kriteriet oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Vedrørende 3.6.3 og 3.6.4, undervisningspersonalets størrelse og stabilitet, samt faglig ansvarlig: Tilbyder har endret stillingsprosenten til undervisningspersonalet for å sikre et fagmiljø som skaper kontinuitet og stabilitet. Faglig ansvarlig har ansvar for å følge opp lærere og studenter ved dialogmøter og planlegging, opplæring og veiledning av lærere, og å gjøre lærerne kjent med studieplanen. Det er fagskoleansvarlig sitt ansvar å gjøre nyansettelser av lærere og ha personalansvar. Det vises til vedlagt tabell, kvalitetshåndboken og vedlegg. Kriteriet er nå oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Vedrørende 3.7.1, eksamens og vurderingsordningene: Tilbyder vil benytte karakterskalaen A-F som vurderingsform i alle emnene unntatt praksis. Tilbyder viser også til studieplanen. Kriteriet er nå oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Ja, kravene er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør i omformulere i praksisavtalen fra «kandidaten som uskikket til yrkesutøvelsen» til «ikke godkjent praksis».

4.3 Endelig konklusjon fra sakkyndig komité

Utdanningen anbefales godkjent.

5 Vedtak

NOKUT anser de faglige kravene for akkreditering av *Demensomsorg*, 30 fagskolepoeng stedbasert undervisning, ved NOKUT som oppfylt. NOKUT akkrediterer derfor utdanningen.

Vedtaket gjelder utdanningen som er beskrevet i søknaden av 14. september 2015 og i tilsynsrapporten. Vedtaket gjelder for studiestedet Bergen.

Vedtaket er fattet med hjemmel i

- lov om fagskoleutdanning § 2
- forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 5-1 (1)

6 Dokumentasjon

Rapporten er skrevet på bakgrunn av

- søknad datert 14. september 2015, NOKUTs saksnummer 15/593-1
- tilsvare datert 14. januar 2016, NOKUTs saksnummer 16/00104-1

Vedlegg 1:

Sakkyndig komité

Kravene til sakkyndige står oppført i fagskoletilsynsforskriften kapittel 2. De sakkyndige skal vurdere om søknaden oppfyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning, jf. fagskoletilsynsforskriften kapittel 3.

Den sakkyndige komité har bestått av følgende medlemmer:

- **Studieleder Marta Grongstad, Universitetet i Tromsø**
Grongstad er utdannet sykepleier med master i sykepleie og helsefag fra Universitet i Tromsø. Hun har tatt praktisk pedagogisk utdanning, studert IKT og didaktikk og har en videreutdanning innen aldring og eldreomsorg. Grongstad har jobbet mange år som lærer og studieleder av videreutdanningsstudier innen eldreomsorg ved Høgskolen i Tromsø. Hun er nå ansatt som studieleder ved bachelorutdanningen i sykepleie ved Institutt for helse og omsorgsfag, Universitet i Tromsø, Norges arktiske universitet. I 2010-2012 hadde hun permisjon fra studielederstillingen ved UIT og var ansatt i Oslo kommune som fagutviklingssykepleier ved to sykehjem. Hun startet da opp og ledet flere fag- og utviklingsprosjekter for ledere og helsearbeidere i kommunehelsetjenesten. Hun har gjennom flere år hatt et nært samarbeid med ulike utdanningsinstitusjoner, kommuner og spesialisthelsetjenesten rundt kompetanseheving av ulike helsepersonell. Grongstad har vært sakkyndig for NOKUT ved flere anledninger, hvorav ved vurdering av utdanning innen demens og alderspsykiatri og eldreomsorg.
- **Prosjektmedarbeider Siri Homelien, Helseetaten**
Homelien har master i helsefremmende arbeid, er utdannet sykepleier med videreutdanninger i aldersdemens og prosjektledelse. Hun har bred arbeidserfaring fra sykehus, sykehjem og som koordinator for demensomsorg ved Bydel St. Hanshaugen. Hun har vært ansatt som avdelingssykepleier og oversykepleier ved St. Hanshjemmet. Fra 2006 til 2008 var hun fagansvarlig for videreutdanning i aldersdemens ved Lovisenberg diakonale høyskole. Hun har arbeidet ved Vern for eldre i Oslo kommune i perioden 2010 til 2013, og har vært prosjektleder for Demensfyrtårn ved Utviklingscenter for sykehjem. I dag er hun prosjektmedarbeider i Helseetaten for prosjekt hverdagsrehabilitering i Oslo. I nåværende og tidligere stillinger har Homelien arbeidet aktivt med veiledning og undervisning av helsepersonell, ledere, pårørende, brukere og studenter.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til tilbyder som kan medføre inhabilitet. De sakkyndige har erklært at de ikke er inhabile i saken.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, og har ingen merknader.